

Bulyáki Ildikó

*Mozaikok a magyar
történelemből - Kivándorlás (II.)*

Országismeret: Társadalom és természet

B2-C1 szint

“Magyarok mindenhol vannak...”, mondjuk sokszor legyintve, amikor társalgás közben szóba jön, hogy valahol külföldön más magyarokkal találkoztunk. És valóban, ha a népszámlálási adatok alapján megnézzük a világon élő magyarok számát és eloszlását a világtérképen, akkor azt látjuk, hogy a Kárpát-medencében összpontosuló magyarság Európa más országaiban is megtalálható, de ezenkívül jelentős számban élnek az észak-amerikai kontinensen, és jelen vannak a többi kontinensen is. De vajon miért mentek el, mikor és hogyan kerültek oda, ahol most élnek?

Egy országban vagy térségben alapvetően politikai vagy gazdasági okok vezethetnek kivándorláshoz. Magyarországon az első csoportos, de még kisszámú, kivándorlásnak politikai okai voltak, amikor a vesztes szabadságharc után a megtorlástól való félelem, kilátástalan helyzet, elkeseredés vitte rá a felkelőket országuk elhagyására a 19.század közepén. Sajnos a szabadságért és függetlenségért folyó küzdelem tovább folytatódott történelmünkben, és a huszadik században már az egyik legnagyobb kivándorlást eredményezte. A 19.század végén 20.század elején a népesség növekedése és a tömegek föld nélkül maradása olyan gazdasági helyzetet teremtett, amelyben milliók választották a kivándorlást, mint egyetlen túlélési lehetőséget. Ehhez járult a közlekedés forradalma, amely lehetőséget adott a más kontinensek, elsősorban Amerika, felé irányuló tömeges migrációra. Természetesen a kivándorlás lehet politikai és gazdasági okok kombinációja, ahogy ez történik a 20.század óta napjainkig.

Történelmi érdekesség, hogy kiket tekinthetünk az első kivándorló csoportoknak Magyarországról. Már a középkor folyamán megindult kiűzésük, kitelepítésük vagy éppen kitelepülésük Erdélyből a Kárpátokon kívülre. Ők a csángók, akiknek egy része valószínűleg a honfoglalás idején már be sem jött a Kárpát-medencébe, hanem határőrként kinn maradt. Csángóknak tehát a Kárpátokon kívül élő egyes székely és magyar népcsoportokat hívjuk, akik hányatott, nehéz sorsuk ellenére megtartották ősi magyar nyelvüket és népi kultúrájukat. Nevük eredetére több magyarázat létezik, az egyik leginkább elfogadott, hogy ők azok, akik “elcsángáltak”, ami székely nyelvjárásban elkószáltak, elvándoroltak jelentésű.

A Magyarországról történő elköltözés tehát a 19.század közepétől öltött olyan méreteket, amely már kivándorlásnak tekinthető. Ez az 1848/49-es forradalom és szabadságharc bukásához köthető. Ettől kezdve változó intenzitással folyik kivándorlás mind a mai napig. Ha egy időegyenest követjük a számokat, akkor egy hullámvonalat kapunk, ahol a hullámok csúcsai a nagy kivándorlási időszakokat mutatják. A továbbiakban ki fogunk arra térni, hogy milyen események okozták a tömeges elvándorlásokat.

De mielőtt ezekre a népmozgásokra rátérnénk, nézzünk néhány példát olyan korábbi kivándorlókról, akik elhagyták hazájukat, és aztán külföldön futottak be nagy karriert vagy váltak híressé.

Benyovszky Mór magyar-lengyel származású gróf, katona, világutazó volt, akinek élettörténete felér egy hollywoodi kalandfilm sztorijával. Már fiatal katonaként kitűnt tehetsége és bátorsága. Kalandjai orosz hadifogsággal kezdődtek, amelynek során Szibériába, Kamcsatkára deportálták. Innen kalandos úton hajóval bejárta Kelet- és Délkelet-Ázsia partvidékét. Európába visszatérően francia szolgálatba állt, és egy madagaszkári expedícióra kapott megbízást. A francia gyarmat Madagaszkáron a bennszülöttek hamar bizalmukba fogadták, mivel emberséges vezetőnek bizonyult, és megtették királyuknak. Ezzel ő lett az első európai király Madagaszkáron. További élete azzal telt, hogy támogatást szerezzen királysága számára: bejárta Európa legbefolyásosabb uralkodóinak udvarát, sőt a függetlenségét vivó Egyesült Államokba is eljutott. Végül Madagaszkárra visszatérően a franciák elleni harcban vesztette életét. Madagaszkáron ma is utca

őrzi a nevét, kalandos életútjából írott francia nyelvű életrajza számos 19.századi szerzőt megihletett. Magyar nyelvűre Jókai Mór fordította le, majd ő is írt róla egy regényt. Életéről filmsorozat (Vivát Benyovszky!) valamint dokumentumfilm is készült.

Egy másik magyar hazánkfia egy teljesen más életutat futott be. Debály Ferenc József katonazenész családban született, édesapja még Joseph Haydn tanítványa volt. Részt vett a napóleoni háborúkban, mellette zenét tanult Lipcsében, Bécsben, majd Piemontében a katonazenekar karmestere lett, emellett a zeneszerzésnek szentelte idejét. Nyughatatlan természete azonban tovább hajtotta, és Dél-Amerikában akart szerencsét próbálni. Végül Uruguayban kötött ki, ahol rögtön bekapcsolódott a helyi zenei életbe. Részt vett az Uruguay és Argentína közti háborúban, és a katonazenekar vezetésével is megbízták. Ekkor ismerkedett meg Giuseppe Garibaldival, az olasz szabadsághőssel, akihez szoros barátság fűzte. Itt élte le hátralevő életét zenészként, zeneszerzőként. Korának legtehetségesebb és legképzettebb zenésze volt Dél-Amerikában, ezt mutatja, hogy ő szerezte Uruguay, majd Paraguay nemzeti himnuszának zenéjét. Meg kell még említeni Haraszthy Ágoston nevét, akit a californiai szőlőművelés atyjaként tartanak számon. Előbb a reformkori Magyarországon a pozsonyi országgyűlés tagja volt, ahol barátságot kötött Wesselényi Miklóssal és Kossuth Lajossal is. Majd utazgatni kezdett a nagyvilágban, és végül úgy döntött, hogy egész családjával kivándorol az Egyesült Államokba. Üzleti vállalkozásba kezdett, földet vett, gazdálkodott. A politikai életben is aktív szerepet vállalt: ő volt San Diego város első rendőrfőnöke. Érdeklődése a bortermelés felé fordult, és a kaliforniai Sonoma-völgyben megalapította Buena Vista nevű borászatát, ahova Európából több száz szőlőfajtát hozott be. Hitte, hogy ezen a vidéken ugyanolyan minőségű borokat lehet készíteni, mint a legjobb európai bortermelő országokban. Bár a vállalkozása akkor tönkrement, a borászat mind a mai napig működik, és tevékenysége megalapozta a kaliforniai borkultúrát.

Elmondhatjuk, hogy a középkor végétől Magyarország történelme folyamatos harc más hódító hatalmak ellen, amelyek mind vereséggel végződtek. A törökök kiűzésével teljesen a Habsburg Birodalom fennhatósága alá került az ország, amelytől szervezett felkelésekkel próbált megszabadulni, eredménytelenül. A felkelések vezetőinek, végrehajtóinak ezért egyetlen lehetőségük maradt a bukás után: elhagyni az országot végérvényesen. Thököly Imre vezette az első jelentős felkelést a kurucok élén (a Habsburgok ellen szervezkedő magyar katonák neve), és a kezdeti sikerek hatására megválasztották Felső-Magyarország és Erdély fejedelmévé. A felkelés bukása után kíséretével elbujdosott a törökországi Izmitbe, ahol élete utolsó éveit töltötte.

Nevelt fia II.Rákóczi Ferenc vezette a következő szabadságharcot a Habsburg hatalom ellen, amelyben Erdély és Magyarország fejedelmeként próbálta kiharcolni a függetlenséget népe számára. Bár kegyelmet kapott, azt nem fogadta el, és végül távol hazájától, a törökországi Rodostóban élte le élete hátralevő részét. Itt elvonult életet élt, előszeretettel faragott bútorokat, gazdag levelezést folytatott, és megírta az Emlékiratait és a Vallomásokat. Körülvették hú emberei, akikkel egy kis magyar kolónia alakult ki, és így a magyar emigráció szimbólumává vált.

Az emigrációt választotta az a gróf is, aki katonai tehetségét a Habsburgok ellenségénél, Franciaországban kamatoztatta, és elérte a legmagasabb katonai rangot: Franciaország marsallja lett. Bercsényi László a híres Bercsényi Miklósnak, a Rákóczi-szabadságharc főgenerálisának, II. Rákóczi Ferenc jó barátjának a fia volt. Bercsényi László a szabadságharc bukása után nagy érdemeket szerzett több európai hadszíntéren, majd ő volt az, aki megszervezte a francia hadsereg könnyűlovagságát, és létrehozta saját huszárezredét. Bár nyugalomba vonulásáig a francia hadseregben szolgált, kérésére mindvégig a magyar huszárruhát használhatta. A szabadságharcot sirató Rákóczi-nótából hallunk most részletet.

A hivatalosan számontartott kivándorlás megindulása a harmadik nagy Habsburg-ellenes harcunkhoz, az 1848-49-es forradalomhoz és szabadságharchoz fűződik, amelynek aktív részese

és szellemi vezére Kossuth Lajos volt. A bukás után mintegy ötezren menekültek először Törökországba, ahol Kossuth 1851-ig tartózkodott. Itt kútahyai háza jelenleg múzeum. Kossuth továbbutazott Angliába majd az Egyesült Államokba, és végül Torinóban (Olaszországban) telepedett le. Mindenhol nagy népszerűségnek örvendett, politikai aktivitása nem szűnt meg, a magyarországi eseményeket élete végéig követte. A menekülők nagy része szintén továbbvándorolt Nyugat-Európába, az Egyesült Államokba és Ausztráliába.

Ezzel világszerte kialakultak a politikai emigráció központjai, Európában Párizsban, Londonban, Genfben, Torinóban, de létrejöttek kolóniák az Egyesült Államokban, Latin-Amerikában és Ausztráliában is. Ezek a kivándorlók nagyrészt honvédek (katonák) voltak, akik Bercsényihez hasonlóan lelkesedéssel vettek részt Habsburg-ellenes háborúkban, például az olasz egységtörekvések során kialakult harcokban. Az Egyesült Államokba kivándoroltak közül pedig sokan harcoltak az amerikai polgárháborúban.

Érdekesség, hogy a szabadságharc egyik nagy sikerű, de nagyon fiatal honvédtábornoka Csetz János a bukás után szintén külföldre menekült, és új hazájában tevékeny részt vállalt a hadsereg megszervezésében, valamint ő hozta létre ott az első katonai akadémiát. Ez az ország Argentína volt, ahol az ország egyes területeinek feltérképezéséhez is nagyban hozzájárult, és számos vasútvonal építkezését is irányította. Érdemeit Argentínában a mai napig nagy becsben tartják. A Pulitzer név sokaknak ismerősen csenghet, a Pulitzer-díj formában, de azt kevesen tudják, hogy Pulitzer József Magyarországról indult, de nem menekültként, hanem kalandvágyból vándorolt ki Amerikába. Ő is részt vett az amerikai polgárháborúban, majd újságíró lett, és újdonságnak számító szórakoztató, szenzációkra összpontosító stílusával hamar sikeressé vált. Több újságot megvásárolt, és az újságírásban alapelve volt a pontosság, a megbízhatóság és a függetlenség. Azt vallotta, hogy a sajtó legfőbb küldetése a köz szolgálata, és a szabad sajtó a demokrácia egyik alapfeltétele. Sokan az amerikai újságírás atyjának is tekintik. Az általa létrehozott alapítványból minden évben kiosztják a Pulitzer-díjakat, amely az amerikai újságírók legnagyobb és legértékesebb kitüntetése.

A 19.század végén meginduló kivándorlási hullámnak már nem politikai, hanem gazdasági, társadalmi okai voltak. Elsősorban az elszegényedett, föld nélkül maradt mezőgazdasági népesség, iparos, kézműves réteg hagyta el a Magyar Királyság területét. Nagy részük nem magyar nemzetiségű volt. Általában az volt a céljuk, hogy külföldön megfelelő tőkét gyűjtsenek, amivel majd hazájukba visszatérnek. Mintegy kétmillió ember vándorolt ki az első világháborúig, nagy részük az Egyesült Államokba. Amerika a szabadságot ígérte, a korlátlan lehetőségek hazájaként élt az európai emberek fejében. A kivándorlók sokszor utolsó fillérjüket költötték el, vagy éppen kölcsönkértek, hogy a hatalmas utasszállító hajókon sokszor nyomorúságos körülmények között átszelhessék az óceánt. New Yorkba érkeztek, ahol szelektálásukra és elosztásukra Ellis Islandon hatalmas befogadóállomást hoztak létre.

Ez a nagyszámú bevándorlás az Egyesült Államokba (nemcsak Magyarországról, hanem egész Európából) egyrészt az amerikai gazdasági fellendülés, iparosítás hatására következhetett be. Ehhez (főleg a vasútépítésben és a bányászatban) sok munkásra volt szükség, és a munkaerőhiányt a bevándorlók fedezték.

Emellett a közlekedés forradalma - a vasút és a gőzhajózás elterjedése és tökéletesedése - adta meg a lehetőséget, hogy embertömegek indulhassanak el Európából. A hajóstársaságoknak érdekében állt, hogy minél többen utazzanak a nagy óceánjáró hajóikon, ezért egy ügynökhálózatot építettek ki, és az ügynökeik járták a vidéket agitálva az embereket az utazásra a jobb élet reményében. Ehhez még tájékoztató könyvecskéket is kiadtak több nyelven.

Ha nagy óceánjáró gőzhajóról beszélünk, talán mindenki előtt a Titanic képe jelenik meg. Tudjuk, hogy az elsüllyeszthetetlennek tartott luxus gőzhajó jéghegynek ütközött, és az utasok nagy része az óceánba veszett. A segítség sem érkezett hamar, a segélyjelzésekre a közelben tartózkodó hajók nem reagáltak. Végül a távolabb tartózkodó Carpathia gőzhajó vette a jelzéseket. A Carpathia Fiume és New York között menetrendszerűen közlekedve főleg magyarországi kivándorlókat szállított az újvilágba. A Titanic tragédiájának éjszakáján éppen New Yorkból tartott visszafelé, és az SOS jelzéseket hallva, azonnal a helyszínre sietett az utasok mentésére. Mivel a Carpathia utasainak nagy része magyar anyanyelvű volt, a hajóstársaságnak ezeken az utakon gondoskodnia kellett magyar hajóorvosról is. Ezért a tragédia éjjelén magyar hajóorvos vizsgálta meg, és látta el a Titanic túlélőit. A Carpathia személyzetét mindenhol hősként fogadták a mentésben betöltött szerepükért.

A Carpathián vagy más Amerikába közlekedő hajón a visszafelé úton korábban kivándorlók is utaztak. Összességében a kivándorlók mintegy negyede tért vissza Magyarországra. Ez egyrészt azokból adódott, akik pár év kint töltött munka után össze tudtak gyűjteni annyi pénzt, hogy hazatérve földet vegyenek. Másik részük viszont nem járt sikerrel, kénytelen volt visszatérni, és falujában szembesülni a kudarcával. A faluban nagy eseménynek számított a "világlátott" szomszéd hazatérte, a falulakók kíváncsiak voltak, mi történt vele Amerikában. Mivel az újvilágban általában több munkahelyen megfordult, több szakmát kitanult, ezeket tudta kiszínezve előadni. Az emberek, főleg a gyerekek pedig körülülték, és tátott szájjal hallgatták. Sokszor nem is tudta szavakkal elmondani, csak elmutogatni a sokféle, ott még nem ismert mesterséget. Így keletkezett, ahogy mondják, a híres "Amerikából jöttem, mesterségem címe: ..." játék, amely mind a mai napig a gyerekek egyik kedvelt társasjátéka.

Nézzünk most néhány példát azokra, akik Amerikában lettek híresek, építettek karriert maguknak. Harry Houdini még gyerekkorában került ki Amerikába a kivándorló szüleivel, de később, már ismert emberként, amerikaiinak vallotta magát. Pedig Weisz Erikként született Magyarországon, és ő lett minden idők legnagyobb szabadulóművésze és legnagyobb hatású mágusa. attrakcióival bejárta a világot, mindenhol hatalmas szenzációt keltett, és nagy vagyont szerzett. Életéről film is készült: Houdini, a halál mágusa címmel. Itt most nézzük meg eredeti filmfelvételről egyik menekülését.

A 20. század viharosan köszöntött Európára, de még nehezebb helyzetbe került Magyarország népessége. Az első világháború az Osztrák-Magyar Monarchia vereségét és ezzel széthullását eredményezte, amely kaotikus állapotokat teremtett Magyarországon, először a kommunista vörösteror (Tanácsköztársaság), majd fehérterror (jobboldali hatalomátvétel) formájában. A helyzet konszolidációját a háború következtében az országra mért súlyos területvesztés nehezítette (trianoni békediktátum). Így a kivándorlás tovább folytatódott, de inkább politikai, világnézeti és egzisztenciális okai voltak. Nagyrészt a zsidó származású polgári értelmiség, művészek köréből kerültek ki az országukat elhagyók. Továbbra is az amerikai kontinens vonzotta az embereket, de mivel az Egyesült Államok korlátozásokat vezetett be a bevándorlásban a 20-as évektől, Latin-Amerika és Kanada is bekerült a célpontok közé.

A 20. század első felének kivándorlását írja le szemléletesen a "Budapest-jelenség" kifejezés. Olyan sok Magyarországról érkező fiatal, főleg zsidó származású értelmiségi épített fel nemzetközi jelentőségű tudományos karriert az Egyesült Államokban, amellyel nagymértékben hozzájárult a világ természettudományos és technológiai fejlődéséhez, hogy az már figyelemreméltó. Ahogy Vaclav Smil cseh-kanadai tudós megállapította, ebben az időben Budapesten volt olyan a "hely szelleme", vagyis olyan társadalmi, tudományos, oktatási, stb. körülmények, ahol megszülethettek ezek a tudósok. A 20. század Magyarországon készült, jegyezte meg frappánsan. Mit értett ez alatt? Olyan korszakalkotó találmányok fűződtek magyar származású tudósokhoz, amelyek meghatározták az egész 20. századot.

Ezek az idegenek valószerűtlenül mind egy kicsi és távoli országból érkeztek, és így hamarosan legendák alakultak ki körülöttük: ők lettek a "marslakók", akik nem tudtak akcentus nélkül megtanulni más nyelveket, ezért magyar emigránsoknak álcázták magukat. Többek között olyan tudósokról van szó, mint Neumann János, matematikus, a kvantummechanika és a számítógép elvi alapjainak kidolgozója, Szilárd Leó, fizikus, a nukleáris láncreakció felfedezője, az atomreaktor egyik szabadalmaztatója, a Manhattan-terv kezdeményezője, Wigner Jenő, fizikus, atomkutató, Kármán Tódor, gépészmérnök fizikus, a szuperszonikus repülés atyja vagy Teller Ede, atomfizikus, a hidrogénbomba feltalálója.

Egy másik terület, ahol a magyar kivándorlók meghódították Amerikát a mozi volt. Korda Sándor Magyarországon kezdte filmrendezői karrierjét, amelyet kivándorlása után Hollywoodban folytatott, legnagyobb sikereit azonban Európába visszatérve Angliában érte el. Londonban filmstúdiókat alapított, és rendezőként, filmproducerként számos filmje lett világhírű. Munkássága elismeréseként lovaggá ütötték, és a brit filmipar egyik megteremtőjeként tekintenek rá. Friedmann Vilmos, későbbi nevén William Fox, Amerikába érve hamar rátalált a filmiparban rejlő lehetőségekre, filmproducer lett, és megalapította a híres Twentieth Century Fox filmstúdiót. Zukor Adolf is filmproducerként ért el sikereket Amerika nyugati partján. Ő volt a Paramount Pictures filmvállalat megalapítója, és a hollywoodi filmgyártás egyik létrehozója.

Olyan sok magyar megfordult Hollywoodban abban az időben, hogy Zukor irodájának a falán az alábbi felirat volt olvasható: "Nem elég magyarnak lenni", de "azért segíthet", tette hozzá a legenda szerint. Jó néhányuknak sikerült is nagy karriert befutni, csak párat említünk közülük: George Cukor rendező, aki például a híres "My fair lady" című filmet rendezte, Kertész Mihály rendező, legismertebb alkotásai a "Casablanca" vagy a "Robin Hood kalandjai" című filmek, Lugosi Béla színész, az első "Drakula" film címszereplője vagy Tony Curtis a sármos, népszerű színész.

A második világháború idején Winston Churchill angol miniszterelnök kedvenc filmje a Korda Sándor által Hollywoodban készített "Lady Hamilton" című film volt. Amellett, hogy történelmi témájú film volt parádés szereposztással, Churchillnek különös oka volt, hogy kedvelje. A film a Napóleon elleni angol küzdelmeket mutatja be, és 1941-ben Anglia ismét egy diktátor ellen harcolt: a hitleri Németország légitámadásaival szemben védekezett, és szerette volna elérni, hogy az Egyesült Államok belépjen az oldalán a háborúba. Korda szándéka szerint a film valójában ezt a propaganda célt szolgálta. Más magyar vonatkozása is volt a filmnek, ugyanis Hollywood elsőszámú zeneszerzője szerezte a zenéjét, a háromszoros Oscar-díjas Rózsa Miklós, aki olyan híres filmekhez írt még zenét, mint a "Ben Hur", az "Ivanhoe", az "El Cid", a "Bagdadi tolvaj", vagy a "Dzsungel könyve".

A következő nagyobb kivándorlási hullámra hamarosan a második világháború és különösen az azutáni időszak szolgáltatott okot. Mivel a háború végén Magyarország a szovjet befolyási zónába került, a korábbi társadalmi vezetőrétegek nagy része úgy látta, tanácsos elhagynia az országot, emellett a vezető értelmiség és a művészek közül is sokan a kivándorlás mellett döntöttek. A politikai hangulat változásával olyan ünnepest sztárok kényszerültek elhagyni a rivaldafényt, mint Szelezky Zita, Karády Katalin, Páger Antal, Hajmássy Miklós, Szilassy László, stb. Az ismert úti célok mellett most indult meg az első kivándorlási hullám Ausztráliába, a menekültek jelentős része azonban Latin-Amerikában telepedett le.

Nagy művészeink közül csak álljon itt két példa, akik a kivándorlás mellett döntöttek, és saját eszközeikkel kifejezték nagy fájdalmukat a szülőföld elvesztése miatt. Márai Sándor író, költő így fogalmazta meg az emigrációt: "Mindig nyugatra menj. És ne feledd soha, hogy keletről jöttél." Ő soha nem feledte, honnan jött, és végül soha nem tért vissza Magyarországra, de a hazája, az anyanyelve hiányát soha nem tudta elfogadni. A "Halotti beszéd" című versében megrázó erővel

szólaltatja meg a magányosság és a gyökérvesztés gyötrelmeit. Bartók Béla még a háború alatt menekült el abból az elviselhetetlen légkörből, ami mérgezte egész Európát, és már az Egyesült Államokban írta utolsó művét. A Concerto zenekarra mintegy összefoglalása életművének, és a III. tételben mérhetetlen honvágyát fejezi ki.

A háború utáni hazai politikai életben egyre jobban elhatalmasodott a kommunista ideológia és a diktatórikus eszközök használata, amely a társadalom egyre nagyobb részénél talált elutasításra. Köztük volt a már itthon elismert tudós dr. Szentgyörgyi Albert, orvos, biokémikus, akit a C-vitamin felfedezőjeként tartunk számon. Ő az első, és máig egyetlen magyar tudós, aki hazai kutatásáért kapott természettudományos Nobel-díjat. 1947-ben az Egyesült Államokba utazott, ahonnan már nem tért haza. Ott alapított kutatóközpontot, és később alapítványt hozott létre, amellyel fiatal magyar kutatók nyugatra jutását segítette.

A kommunizmus elleni legjelentősebb ellenállás egész Európában az 1956-os forradalom és szabadságharc volt, amelynek bukása a II. világháború utáni legnagyobb kivándorlási hullámot indította el: rövid időn belül mintegy kétszázezer ember hagyta el az országot. Faludy György költő is közéjük tartozott. Szókimondásáért ült börtönben, sőt munkatáborban is volt az 50-es évek első felében. Ebben az időben szinte lehetetlen volt nyugatra jutni, így a forradalom körüli rövid, kaotikus időszak adott sokaknak alkalmat a menekülésre. Faludy, ahogyan sokan mások, akik a kommunista rendszer elől menekültek, a rendszerváltáskor visszatért Magyarországra.

A forradalom napjai nagy reménységgel töltötték el mindenkit, de hamar kiderült, hogy harcukhoz nem kapnak segítséget nyugatról. Ezért a félelem és az elkeseredés az emberek egy részét menekülésre készítette. A zöldhatáron keresztül jutottak ki Ausztriába, ahol egy időre menekülttáborokba kerültek, majd onnan tovább tudtak menni, mivel tárt karokkal várták őket mindenhol. A menekültek nagy része fiatal, jól képzett egyedülálló férfi volt, akik azonnal munkába állíthatók voltak. A legtöbben az Egyesült Államokba és Kanadába, emellett Nyugat-Európába és egy kis részük Ausztráliába mentek, ahogy akkoriban mondták disszidáltak, vagyis jogellenesen külföldre távoztak.

A forradalom vérbefojtása utáni dermedt csöndben egy szimbolikus értékű esemény zajlott Melbourne-ben az olimpiai játékokon. A magyar vízilabda-válogatott a döntőig jutott, és ott a Szovjetunió csapatával kellett megmérkőznie. A légkör nagyon feszült volt, a helyszínen minden néző, függetlenül a nemzetiségétől, a magyar csapatnak szurkolt, a szovjet játékosok pedig nagyon agresszívan játszottak. Ennek ellenére itt magyar győzelem született. A meccs a "melbourni vérfürdő" néven híresült el a szovjetek agresszív játéka miatt, aminek legdrámább pillanata az volt, amikor az egyik magyar játékos, Zádor Ervin, vérző fejjel jött ki a medencéből, miután egy szovjet játékos megütötte. Zádor és több magyar játékos már soha nem tért vissza Magyarországra. A "Szabadság, szerelem" című film ezekről az eseményekről szól.

1956-hoz kapcsolható az Aranycsapat történetének a vége is. A futballtörténelem egyik legjobb nemzeti labdarúgócsapata a legsötétebb diktatúra idején az 50-es években hatalmas sikereket hozott az országnak. A forradalom idején a játékosok nagy része külföldön játszott, és úgy döntött, hogy nem tér vissza Magyarországra. Csakúgy, mint a csapatkapitány, aki éppen Spanyolországban vendégszerepelt. Puskás Ferenc (Öcsi) minden idők egyik legjobb futballjátékosa, és talán a legismertebb magyar a világon. Az Angliában játszott legendás magyar-angol 6:3-as mérkőzésről szól a következő dal.

1957-től a határok ismét lezáródtak, a kivándorlás lecsökkent. A helyzet konszolidálódott az országban, a diktatúra szorítása lazult, az élet elviselhetőbbé vált, mégis a szocialista rendszer következő időszakában egészen a rendszerváltásig, mintegy 130 ezer magyar "disszidált". Az

államhatalom egyetlen érve az emigráció ellen a honvágy volt, ezzel próbálta hazacsalogatni az embereket. Erről szól a korabeli dal.

A rendszerváltás után 2004-től, Magyarország Európai Unió csatlakozásától lendült fel ismét a kivándorlás más tagországok felé. Az okok gazdasági eredetűek, a jobb munkalehetőségek és főleg a magasabb fizetések vonzzák az embereket. A legújabb adatok szerint kb. 600 ezer magyar él az EU országaiban, elsősorban az Egyesült Királyságban és Németországban. A kivándorlás mérése jelenleg azért ütközik nehézségekbe, mert az EU-n belüli szabad munkaerőáramlás miatt a helyváltoztatás nem ütközik akadályokba, ezért például gyorsan változik vagy az adatokban az ingázók is benne vannak. A lehetőségekről, tapasztalatokról sok információ található az interneten, itt az egyik népszerű internetes portál linkjét lehet olvasni.

Készült a

Curso de
Húngaro
USP

oktatóprogram keretében, a

finanszírozásával, a

megvalósításában.

